

De directeur 'Wij geven alle kinderen een kans'

Marlies van Dorp (46 jaar) uit Den Haag. Basisschooldirecteur van De Fontein in de wijk Ypenburg.

„Passend onderwijs is voor ons niets nieuws. Hier op De Fontein hebben we kinderen met het syndroom van Down, met een spierziekte, autisme of een ander bijzonder kenmerk. De leerlingen draaien zoveel mogelijk mee, waarbij we rekening houden met hun behoeftes. De kinderen krijgen individuele begeleiding van specialisten, zoals leerlingondersteuners. Ook onze conciërge speelt een belangrijke rol. Die helpt kinderen met aan- en uitkleden voor de gym of begeleidt hen bij wc-bezoek. En ze heeft vaak een luisterend oor.

„Alle kinderen krijgen een kans. Je weet nooit hoe het uitpakt. Vooraf bespreken we met alle betrokkenen wat een kind nodig heeft. Er zijn drie belangrijke criteria: er moet individuele begeleiding zijn, het moet voor de leerkracht haalbaar zijn én de andere kinderen in de klas mogen niets tekortkomen.

„We zijn een buurtschool en de regel is dat de kinderen die rondom de school wonen welkom zijn. Dat levert schrijnende situaties op waarbij we 'nee' moeten verkopen. Ouders die bij onderwijsinstellingen in hun eigen buurt zijn geweigerd. Ik hoor wel eens dat ouders te horen krijgen dat een school eerst weken moet vergaderen over de plaatsing van een kind. Ze voelen zich behandeld als paria. Vreselijk.

„De Wet passend onderwijs is eigenlijk een persmiddel voor scholen om kinderen die extra ondersteuning nodig hebben aan te nemen. Verbazend dat dat nodig is. Ik vind het de verantwoordelijkheid van een school om een kind vast te pakken en pas los te laten als het op de juiste plek zit.”

FOTO: PIETRIAN LUYTEN

De leerplichtambtenaar 'Maatwerk is echt nodig'

Bart Verbeek (58 jaar) uit Hoevelaken werkt als leerplichtambtenaar door heel het land en zit al dertig jaar in het vak.

„Het is voor kinderen en jongeren die extra zorg nodig hebben nog steeds moeilijk de juiste plek te vinden en te krijgen in het onderwijs. Ik wil niet te negatief zijn - passend onderwijs is nog nieuw - maar volgens mij is er weinig veranderd vergeleken met een jaar geleden. Scholen zijn nog steeds terughoudend met het aannemen van kinderen en schuiven problemen af.

„Het is niet altijd onwil, het is vaak ook onmacht. Leerkrachten hebben koudwatervrees, zijn opgebrand en hebben geen zin in de zoveelste verandering.

„De wil om het anders te gaan doen moet er nu écht komen. Dat wordt niet makkelijk. Leerkrachten moeten inspelen op verschillende leerbehoeftes. Terwijl er al dertig kinderen in een klas zitten.

„De Leerplichtwet biedt niet veel ruimte. Volgens de wet moeten kinderen vijf dagen aanwezig zijn op school. Maar je kunt je voorstellen dat dat soms echt niet haalbaar is. Denk aan kinderen die ziek zijn, autisme hebben of stelselmatig gepest worden. Die zouden er baat bij hebben om (deels) thuis onderwijs te volgen. Als je de wet strikt interpreteert, is dat niet toegestaan. Het ministerie financiert thuisonderwijs niet. Dus wring ik me als leerplichtambtenaar in allerlei bochten om constructies op te zetten die niet helemaal mogen, maar wel goed zijn voor het kind. Dan dring ik er bij een school op aan om een kind wel in te schrijven, zodat de bekostiging die de school krijgt voor de leerling gebruikt kan worden om thuisonderwijs van te betalen. Er zijn schoolbesturen en samenwerkingsverbanden die dat durven. Er zijn er ook die dat niet doen. Die bang zijn voor problemen. Het ministerie en de inspectie zijn huiverig voor thuisonderwijs, omdat er geen toezicht is op kwaliteit en welzijn van de kinderen. Dat begrijp ik ook. „Maatwerk is echt nodig. Anders lossen we de problemen niet op.”

FOTO: OLIVIER MITDIENDORP

RAYMOND VAN DE BOOGAARD

Een nieuwe toekomst voor de separeer

Al meer dan een jaar heeft geen cliënt meer in deze isoleercel gezeten, vertelt Samira Brinck, coördinator begeleiding van een afdeling van GGZ Ingeest in Bennebroek, niet zonder enige trots. Het is trouwens beter om over 'separeer-cel' te spreken. In het kader van het project 'Dwang en drang' probeert de staf van deze psychiatrische inrichting de patiënten - liever: cliënten - het verblijf in deze cel van ongeveer tien vierkante meter, met slechts een bed, een toilet, en permanente videobewaking, te besparen. „Een gedachteomslag naar meer begeleiding”, maakt dat mogelijk, zegt Brinck.

Maar vanmiddag is de cel bewoond - door vijf tijgerpythons. Langzaam kruipen de slangen langs de gladde muren en vloer, of verpozen zich op takken. Af en toe komt een van de 78 cliënten van deze gesloten afdeling - waar mensen tussen 18 en 60 jaar zitten - kijken, soms met enige schroom want bij de separeer blijf je liever uit de buurt.

Inwoners van Beetsterzwaag liet ze foto's van naakte inboorlingen naspelen

„Ze zijn niet gevaarlijk”, zegt slangeneigenaar Roel Grouwstra geruststellend, als iemand een slang wil aanraken. Een dame hoort de dieren spreken, net als de poppen en pluchen beesten trouwens die zij in een kinderwagen voor zich uitduwt.

Laurence Aëgter (42) heeft grote plannen. De slangen gaan straks weer op huis aan, maar de cel wordt deze week onder andere nog orangerie, concertzaal en museum voor oriëntalisme. In het weekeinde is ook de buitenwereld welkom - info op het blog 'Leviathan, de gepende isoleercel'.

Aëgter, Nederlands-Frans kunstenaar, heeft vaker projecten met een maatschappelijke of cultuurhistorische inslag. Zo verbouwde ze peeskamertjes op de Wallen tot tijdelijke kunstruimte, en liet ze inwoners van Beetsterzwaag de foto's van naakte inboorlingen uit *Tristes tropiques* van Claude Lévy Strauss naspelen.

De separeercel heeft voor haar inmiddels weinig geheimen meer. Ze weet dat de in de muur verankerde toiletput de enige plek is buiten het bereik van de videocamera. Het is haar opgevallen dat er in de cel geen klok is. Weliswaar zou een cliënt de klok in het halletje voor de cel kunnen zien door het ruitje in de celdeur, maar niet als het gordijntje daarvan gesloten is.

Sommige cliënten laten zich bij hun bezoek aan de kunst-separeer fotograferen, al dan niet met een beest in handen of om hun nek. Wie niet op de kiek wil, plakt bij de ingang een rode sticker op zijn kleren. De weerslag van de week - in foto's en voorwerpen - zal volgende maand te zien zijn op een tentoonstelling in Het Dolhuys, museum voor de geschiedenis van de psychiatrie in Haarlem. Er is koffie voor de bezoekers, en een Kitkat. De sfeer is ontspannen. Naast de kunstcel is een separatiecel in gewone staat in paraatheid, met hemelsblauwe lakens op het bed. Voor alle zekerheid.

Raymond van den Boogaard (rvandenboogaard@nrc.nl) schrijft op deze plek een wisselcolumn met Jutta Chorus (j.chorus@nrc.nl).